

DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURA_

Export z Národní architektury eGovernmentu ČR

Obsah

Prokazování totožnosti s využitím fyzických dokladů totožnosti	3
<i>Právní úprava obecného prokazování totožnosti s využitím fyzických průkazů totožnosti</i>	3
<i>Vybrané životní situace, kdy je vyžadováno předložení občanského průkazu či prokázání totožnosti</i>	8

Prokazování totožnosti s využitím fyzických dokladů totožnosti

Právní úprava obecného prokazování totožnosti s využitím fyzických průkazů totožnosti

Pro oblast veřejné správy je procesní úprava prokazování totožnosti s využitím fyzického průkazu totožnosti upravena v § 36 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Ten stanovuje, že průkazem totožnosti se pro účely správního řádu rozumí doklad, který je veřejnou listinou, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě bydliště mimo území České republiky a z něhož je patrná i podoba, popřípadě jiný údaj umožňující správnímu orgánu identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele. S ohledem na subsidiaritu správního řádu se § 36 odst. 5 správního řádu použije i na právní předpisy regulující výkon působnosti v oblasti veřejné správy na jejích jednotlivých úsecích, které sice upravují povinnost prokázat, ověřit nebo zjistit totožnost osoby, avšak neobsahují způsob, respektive prostředek, jakým se totožnost osoby prokazuje (ať už obecně – vymezením průkazu totožnosti, či konkrétně požadavkem na určitý průkaz totožnosti – např. občanský průkaz).

Mezi nejrozšířenější typy průkazů totožnosti patří:

- občanský průkaz, který zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, v § 2 odst. 1 definuje jako „veřejnou listinu, kterou osoba, již je občanský průkaz vydán, prokazuje svou totožnost a skutečnosti v ní uvedené“, a dále jako „prostředek umožňující uložení nebo užití dat potřebných pro elektronickou identifikaci a autentizaci držitele občanského průkazu nebo pro jiné elektronické úkony“;
- cestovní doklad, který zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, v § 2 odst. 1 definuje jako „veřejnou listinu opravňující občana k překračování státních hranic České republiky přes hraniční přechod, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva, již je Česká republika vázána“. Držitel cestovního dokladu jím prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo, podobu, státní občanství České republiky a další údaje zapsané nebo zpracované v cestovním dokladu podle zákona o cestovních dokladech;
- řidičský průkaz, který zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, v § 103 odst. 1 definuje jako „veřejnou listinu, která osvědčuje řidičské oprávnění držitele a jeho rozsah a kterou držitel prokazuje své jméno, příjmení a podobu, jakož i další údaje v ní zapsané podle tohoto zákona“;
- průkaz pojištěnce, kterým se podle § 12 písm. h) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, musí pojištěnec prokazovat při poskytování zdravotních služeb, s výjimkou poskytování léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků. Průkaz pojištěnce lze nicméně zařadit mezi specifické průkazy totožnosti, neboť tento průkaz neobsahuje podobu držitele (podle § 40 odst. 8 zákona č. 48/1997 Sb. obsahuje pouze jméno, příjmení, popřípadě titul, platnost a číslo pojištěnce, kterým je v případě občanů České republiky rodné číslo).

Jak lze vyčíst z níže uvedeného přehledu právních předpisů, v nichž se objevuje povinnost prokázat, ověřit nebo zjistit totožnost, a které k prokázání totožnosti nepožadují konkrétní doklad, a přehledu právních předpisů, které k prokázání, ověření nebo zjištění totožnosti požadují konkrétní doklad, většina právních předpisů upravujících prokazování totožnosti s využitím fyzického průkazu totožnosti blíže nespecifikuje požadavky na konkrétní doklad sloužící k prokázání totožnosti. V těchto případech je nutné subsidiárně použít ustanovení § 36 odst. 5 správního řádu, jsou-li podmínky pro subsidiární použití splněny.

Rámcový přehled právních předpisů, v nichž se objevuje povinnost prokázat, ověřit nebo zjistit totožnost a které k prokázání totožnosti nepožadují konkrétní doklad:

- zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád - § 91 odst. 1, § 101 odst. 1, § 111a odst. 2 a 3, § 114 odst. 3 a § 205

odst. 1

- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád - § 50c odst. 2, § 102a odst. 2, § 126 odst. 2, § 329 odst. 1 a § 336h odst. 5
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) - § 31 odst. 10 a § 69a odst. 4 písm. a)
- zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii - § 12 odst. 2
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny - § 5a odst. 3, § 54 odst. 2, § 77 odst. 1 písm. n) - od 1. července 2023 se bude jednat o písm. m), § 77a odst. 4 písm. r), § 80 odst. 1 a § 81 odst. 7 písm. a)
- zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách - § 10d odst. 1 (průkaz totožnosti)
- zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) - § 64 odst. 1, § 85 odst. 1, § 88 odst. 5 a 94e odst. 1
- zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky - § 13 odst. 1 a 2, § 13a odst. 2 a § 22 odst. 1
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů - § 38l odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a)
- zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu - § 103 odst. 1
- zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě - § 18a odst. 2 písm. d)
- zákon č. 266/1994 Sb., o drahách - § 37 odst. 5 písm. d)
- zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů - § 11 odst. 1 a § 11a odst. 2
- zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny - příloha 1, čl. 16 odst. 1
- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů - § 39 odst. 2 písm. c)
- zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti - § 8 odst. 3
- zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích - § 40 odst. 8 písm. b) a c)
- zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů - § 85g odst. 1
- zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu - § 12d odst. 4 (průkaz totožnosti)
- zákon č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky - § 4 odst. 1
- zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách - § 23 odst. 2 a § 47 odst. 2
- zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) - § 8 odst. 5 a 8 a § 8b odst. 3
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů - § 19 odst. 3 písm. a)
- zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů - § 30 odst. 2
- zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů - § 48 odst. 2 a § 50 odst. 1 písm. a)
- zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů - § 14 odst. 5, § 33, § 34 odst. 1 a § 35 odst. 1 písm. i)
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů - § 47 odst. 3 písm. f) a § 111 odst. 2 písm. a)
- zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů - § 9b odst. 3
- zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb. - § 6 odst. 4 písm. d) a § 8 odst. 3
- zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách) - § 11 odst. 4
- zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád - § 76b odst. 1 a § 76g odst. 1
- zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů - § 10 písm. a)
- zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů - § 29 odst. 2 a 3 (prokázání občana jiného členského státu průkazem totožnosti)
- zákon č. 440/2003 Sb., o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů - § 27 odst. 5

- zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace) - § 22 odst. 3 písm. a) a § 36a odst. 5 písm. a) – předložení průkazu totožnosti k žádosti či oznámení
- zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta - § 27a odst. 1 písm. a)
- zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) - § 16 písm. b) bod 1
- zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy) - § 25 odst. 4 písm. b) a § 30 odst. 1
- zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech - § 24a odst. 2
- zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů - § 35 odst. 3 (předložení průkazu totožnosti + jeho vymezení)
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád - § 19 odst. 8 a § 36 odst. 5 (předložení průkazu totožnosti + jeho vymezení)
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - § 60g odst. 2, 78a odst. 4 a § 113 odst. 4
- zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích) - § 15 odst. 9, § 34 odst. 8 a § 34a odst. 7
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti - § 104 odst. 2
- zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů - § 26a odst. 4
- zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) - § 18 odst. 4 (průkaz totožnosti)
- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění - § 64 odst. 1 písm. b) a d)
- zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech) - § 81d odst. 2 a § 101 odst. 2 písm. c)
- zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu - § 8 odst. 2 písm. a) a odst. 5, § 9 odst. 2 písm. b) a § 11 (§ 11 navazuje na předchozí ustanovení)
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky - § 36 odst. 3, § 48 odst. 4 písm. b) a § 63 odst. 2
- zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů - § 27 odst. 6
- zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech - § 58 odst. 8
- zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád - § 23 odst. 1, § 43 odst. 2 a § 194 odst. 4
- zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů - § 11 odst. 2 písm. b), § 12 odst. 2 písm. b) a § 12 odst. 4
- zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů - § 32 odst. 2
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) - § 66 odst. 5 (průkaz totožnosti nebo jiný doklad obsahující fotografii)
- zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky - § 29 odst. 2 a § 49 odst. 2
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník - § 664 odst. 1
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) - § 167 odst. 2, § 174 odst. 2, § 398 odst. 2 a § 732 odst. 2
- zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) - § 8 písm. a)
- zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních - § 58 odst. 5
- zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon) - § 52 odst. 3 a 4
- zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii) - § 27 odst. 2 a 3 a § 34 odst. 1 písm. a)
- zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru) - § 33 odst. 2
- zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách - 29 odst. 3, § 44 odst. 3, § 46 odst. 1 až 3, § 71 odst. 3 a § 76 odst. 3 (s ustanoveními souvisí i § 16c odst. 2 a § 77 odst. 6)
- zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě - § 19 odst. 1
- zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci - § 16 odst. 1 písm. c)

- zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku - § 162 písm. e), § 178 odst. 1 písm. c), § 192 písm. c) a § 203 odst. 5
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů - § 16 odst. 1 písm. b)
- zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů - § 9 odst. 2, § 12 odst. 4 a § 12a odst. 3
- zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech - § 18 odst. 1 (průkaz totožnosti)
- zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností - § 104 odst. 4
- zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech - § 13 odst. 2 písm. b) a § 13 odst. 3 písm. b) - průkaz totožnosti, § 28 věta první a § 41 odst. 6 písm. b)

Rámcový přehled právních předpisů, které k prokázání, ověření nebo zjištění totožnosti požadují občanský průkaz:

- zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů - § 19 odst. 3
- zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech - § 30a odst. 3
- zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů - § 31 odst. 3
- zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) - 17b odst. 2 a § 17ca odst. 3 (předložení kopie občanského průkazu) a § 22b (možnost pořizovat kopie občanských průkazů)
- zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů - § 16 odst. 1 písm. b), § 16 odst. 2 písm. d), § 16 odst. 3 písm. e) a § 46 odst. 2 písm. a)
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) - § 2 písm. gg) - vymezení průkazu totožnosti s odkazem na zákon o občanských průkazech - a § 8 odst. 2
- zákon č. 312/2001 Sb., o státních hranicích - § 13
- zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů - § 33 odst. 3
- zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů (zákon o státní pomoci při obnově území) - § 3 odst. 4
- zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů - § 5 odst. 5
- zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů - § 6 odst. 8
- zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů - § 36 odst. 3
- zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů - § 36 odst. 3
- zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - § 132
- zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) - § 13 odst. 2, § 21 odst. 1 a § 29 odst. 3
- zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce - § 7 odst. 1 písm. b)
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti - § 7 odst. 1 a § 81 odst. 2
- zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování) - § 18 odst. 1 písm. a)
- zákon č. 212/2009 Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik - § 6 odst. 2 písm. b)
- zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů - § 37 odst. 3
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování - § 41 odst. 3
- zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky - § 20 odst. 6 (průkaz občanského zaměstnance)
- zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky) - § 41 odst. 3
- zákon č. § 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky) - § 41 písm. a)
- zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech - § 60 odst. 5 a § 62 odst. 3

Rámcový přehled právních předpisů, které k prokázání, ověření nebo zjištění totožnosti požadují cestovní doklad nebo cestovní pas:

- zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě - § 33b odst. 2 písm. a)
- zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů - § 15 odst. 3, § 19 odst. 3
- zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů - § 69 odst. 2 písm. d)
- zákon č. 325/1999 Sb., o azylu - 59b odst. 1 až 4
- zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů - např. § 5 odst. 2 písm. b) či § 31 odst. 1 písm. a)
- zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech - § 3 odst. 3
- zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů - § 31 odst. 3
- zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) - 17b odst. 2 a § 17ca odst. 3 (předložení kopie cestovního dokladu) a § 22b (možnost pořizovat kopie občanských průkazů)
- zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů - § 16 odst. 1 písm. b), § 16 odst. 2 písm. d), § 16 odst. 3 písm. e), § 35 odst. 3 a § 46 odst. 2 písm. a)
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) - § 2 písm. gg) - vymezení průkazu totožnosti s odkazem na zákon o cestovních dokladech
- zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů - § 33 odst. 3
- zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů - § 5 odst. 5
- zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů - § 36 odst. 3
- zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců - § 3 odst. 1 písm. a), § 35a odst. 1 až 4 a § 58a odst. 4 písm. a)
- zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů - § 36 odst. 3
- zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - § 132
- zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) - § 13 odst. 2, § 21 odst. 1, § 29 odst. 3
- zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce - § 7 odst. 1 písm. b)
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti - § 7 odst. 1 a § 81 odst. 2
- zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování) - § 18 odst. 1 písm. a) a b)
- zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů - § 37 odst. 3
- zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky) - § 41 odst. 3
- zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky) - § 41 písm. b)
- zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech - § 12 odst. 1 písm. b), § 12 odst. 3 písm. b), § 12 odst. 5 písm. a) a c), § 13 odst. 6 písm. a) a c), § 14 písm. b), § 60 odst. 5 a § 62 odst. 3

Rámcový přehled právních předpisů, které k prokázání, ověření nebo zjištění totožnosti požadují řidičský průkaz:

- zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě - § 33b odst. 2 písm. f)
- zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování) - § 18 odst. 1 písm. a)
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) - § 103 odst. 1 a § 111 odst. 2 písm. b)

Rámcový přehled právních předpisů, které k prokázání, ověření nebo zjištění totožnosti požadují konkrétní doklady formou demonstrativního výčtu:

- zákon č. 60/1993 Sb., o oddělení měny - § 2 odst. 1 a 4 a § 3 odst. 1

- zákon č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky - § 4 odst. 1 písm. a) a b) - cestovní doklad nebo jiný doklad
- zákon č. 325/1999 Sb., o azylu - § 10 odst. 3
- zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů - § 5 odst. 5 (cestovní doklad nebo jiný doklad)
- zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) - § 10 odst. 6 písm. b) - občanský průkaz nebo jiný obdobný doklad, který je veřejnou listinou
- zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců - § 3 odst. 1 písm. a) a b) - cestovní doklad nebo platná veřejná listina vydaná cizím státem
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) - § 41 odst. 3
- zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě) - § 24 odst. 3 (cestovní doklad nebo průkaz totožnosti)
- zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů - § 23 odst. 2 písm. c)

Příklady životních situací, při nichž může být vyžadováno prokázání totožnosti (z právních předpisů však nevyplyvá výslovně požadavek na prokázání totožnosti):

- Povinnost prokázat totožnost může nastat i v situacích, kdy zákon výslovně prokázání totožnosti nevyžaduje. Typicky půjde o situace, kdy je subjektem poskytována nějaká služba. Prokázání totožnosti může být v takových případech vyžadováno při uzavírání smlouvy, např. při uzavření smlouvy o ubytování, kdy není výslovně stanovena povinnost prokázat totožnost, ale poskytovatel úplatného pobytu má podle § 3g zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, evidenční povinnost a musí mimo jiné zapsat do evidenční knihy údaje týkající se fyzické osoby, které poskytuje úplatný pobyt, přičemž mezi tyto údaje patří i číslo a druh průkazu totožnosti osoby, kterým může být dle výčtu uvedeného v § 3g odst. 2 písm. d) zákona č. 565/1990 Sb. např. občanský průkaz či cestovní doklad. Prokázání totožnosti se však nemusí vázat pouze na okamžik uzavření smlouvy. V případě poskytování běžných poštovních služeb Českou poštou, s. p., je prokazování totožnosti vázáno na osobu přebírajícího jako součást smluvního závazku vůči odesílateli, což vyplývá z poštovních podmínek, v nichž jsou v článku 23 uvedeny průkazy totožnosti, které lze k prokázání jména a příjmení fyzické osoby, případně dalšího identifikátoru použít.
- Dalším specifickým případem je prokazování totožnosti návštěvníka objektu, jde-li o objekt, který není přístupný veřejnosti, např. kancelářská budova či výrobní linka. Jsou-li dány důvody (bezpečnostní, případná náhrada škody atd.), které vlastníka objektu, popřípadě správce objektu opravňují k identifikaci návštěvníka objektu, může být po návštěvníku objektu vyžadován průkaz totožnosti. Od těchto objektů je však nutné odlišovat objekty, které jsou veřejnosti běžně přístupné, kde by prokázání totožnosti mělo být vyžadováno pouze ve výjimečných případech.
- Závěrem lze zmínit, že nejběžnější situace, kdy může být vyžadován průkaz totožnosti, jsou spojeny s prokázáním věku konkrétní osoby. Ve většině takových situací však právní řád nestanovuje konkrétní požadavek na prokázání totožnosti, nýbrž stanovuje pro povinné osoby povinnost poskytovat služby pouze osobám určitého věku. Typickým příkladem poskytování služeb pouze osobám určitého věku je prodej a podávání alkoholu pouze osobám starším 18 let. Podle § 11 odst. 5 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, se totiž zakazuje prodávat nebo podávat alkoholický nápoj osobě mladší 18 let (obdobně pak § 3 odst. 4 téhož zákona ve vztahu k tabákovým výrobkům, bylinným výrobkům určeným ke kouření, elektronickým cigaretám a kuřáckým výrobkům). Kromě výše uvedeného může být s dosažením určitého věku spojen benefit v podobě slevy při poskytnutí speciálních služeb, např. snížené jízdné v prostředcích hromadné dopravy či sleva při vstupech do různých objektů (např. do muzea). Ve většině takových případů však jde o právo na využití speciálních podmínek, osoba tak není povinna průkaz totožnosti předložit.

Vybrané životní situace, kdy je vyžadováno předložení občanského

průkazu či prokázání totožnosti

Veřejný sektor

Situace, kdy by bylo možné použít jak občanský průkaz, tak eDokladovku

1. Podání žádosti o občanský průkaz
Při podání žádosti je žadatel prokázat svou totožnost a předložit požadované dokumenty (§ 12 a §13 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech). Při podání žádosti o vydání občanského průkazu nedochází k žádným jiným krokům s občanským průkazem, než k jeho předložení úřední osobě, která jej po zkontrolování totožnosti vrátí zpět držiteli.
2. podání žádosti o cestovní pas
Při podání žádosti o vydání cestovního pasu je žadatel povinen prokázat správnost údajů, které jsou uvedeny v žádosti (§21 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů). Při podání žádosti o vydání cestovního pasu nedochází k žádným jiným krokům s občanským průkazem, než k jeho předložení úřední osobě, která jej po zkontrolování totožnosti vrátí zpět držiteli.
3. převzetí cestovního pasu
U převzetí cestovního pasu dochází k prokázání totožnosti přebírající osoby (§22 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů). Opět při převzetí cestovního pasu nedochází k žádným jiným krokům s občanským průkazem, než k jeho předložení úřední osobě, která jej po zkontrolování totožnosti vrátí zpět držiteli.
4. při výkonu volebního práva
Volič je povinen při hlasování prokázat svou totožnost a státní občanství, které lze mimo dalších dokladů prokázat platným občanským průkazem (§19 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů).
5. při provádění úkonů vidimace a legalizace
Žadatel o legalizaci může jako jeden z dokladů k prokázání své totožnosti předložit občanský průkaz (§ 18 zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

Situace, kdy by bylo možné použít pouze občanský průkaz

1. převzetí nového občanského průkazu
U převzetí musí občan nejenom občanský průkaz předložit, ale zároveň dochází k jeho skončení platnosti, se kterým se váže povinnost občanský průkaz odevzdat správnímu orgánu (§28, §34 a §37 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech).
Ačkoliv by občan mohl požádat o ponechání si občanského průkazu, musí dojít k jeho fyzickému znehodnocení a zaznamenání této skutečnosti do informačního systému.
2. při ohlášení změny místa trvalého pobytu
Pokud občan ohlašuje změnu místa trvalého pobytu je podle § 10 odst. 6 zákona č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mimo další prokázat svou totožnost občanským průkazem, u kterého podle § 10 odst. 7 oddělí vyznačenou část občanského průkazu.
3. matriční změny (změna jména, příjmení, rodného čísla, pohlaví, rodinného stavu či registrovaného partnerství)
Pokud u držitele dojde ke změně skutečnosti, která má vliv na údaj, který je uveden v občanském průkazu, oddělí správní orgán příslušnou část občanského průkazu (§36 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech).
V případě, že by se eDokladovka měla stát variantním řešením při předkládání dokladu totožnosti, zejména občanského průkazu, by měly být osloveny veškeré subjekty (např. soudy, Policie ČR), zda by tuto alternativu akceptovaly. Na základě jejich stanovisek by se doplnily další životní situace k výše uvedeným a následně by se analýza mohla poskytnout všem subjektům k využití tak, aby byly schopné sdělit občanovi, při jakých záležitostech musí předložit fyzicky vyhotovený občanský průkaz a kdy mu

bude stačit pouze eDokladovka.

Soukromý sektor

U subjektů soukromého sektoru jako jsou banky a pošta lze předpokládat, že použití eDokladovky, jakožto státem garantovaný prostředek, bude dostačující formou prokázání totožnosti držitele. V případě prodeje alkoholu a cigaret (a všude tam, kde je potřeba prokázat dovršení určité věkové hranice coby oprávnění ke koupi komodit), provozoven provádějících zápůjčku zboží (půjčovna lyží, kol atd.) a provozoven vykupujících kovový šrot apod. lze též předpokládat akceptaci eDokladovky. Podobně lze uvažovat o využití eDokladovky coby dokladu opravňujícího k získání zvýhodněného vstupného (např. v ZOO, muzeích, divadlech apod.). Při vyřizování dokladů opravňujících k využívání městské hromadné dopravy (Lítačka, Plzeňská karta apod.) by eDokladovka mohla být rovněž přijatelným prostředkem k prokázání totožnosti občana. Při ubytování v hotelích je předkládán občanský průkaz pro účely zápisu do evidenční knihy hostů (podle § 3g zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů) s tím, že eDokladovka by byla plnohodnotnou formou prokázání potřebných údajů, jimiž jsou jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu a číslo občanského průkazu. V této situaci je na místě dodat, že převážná část hoteliérů pořizuje kopii občanského průkazu za souhlasu jeho držitele na místo toho, aby si předmětné údaje pouze opsali do evidenční knihy hostů a v konečném důsledku tak dochází k hromadění citlivých osobních údajů. Při použití eDokladovky by už však nebyly nadále pořizovány nadbytečné kopie osobních dokladů. Z provozního hlediska lze uvažovat o dvou variantách prokazování totožnosti formou eDokladovky, a to zobrazením plné elektronické verze občanského průkazu přímo na mobilním zařízení jeho držitele nebo zobrazením QR kódu na mobilním zařízení držitele občanského průkazu. V druhém případě by soukromý subjekt vyžadující prokázání totožnosti klienta musel disponovat čtečkou a příslušným zobrazovacím zařízením. V souvislosti s použitím QR kódu lze akcentovat možnost selekce zobrazovaných osobních údajů uvedených v občanském průkazu s tím, že pomocí aplikace by držitel občanského průkazu mohl zadat rozsah zobrazovaných údajů (např. při prokazování dovršení věkové hranice 18 let v situaci koupě alkoholických výrobků bylo postačující zobrazit digitální podobu obličeje a datum narození). Závěrem lze konstatovat, že za předpokladu, že by členské státy Evropské unie akceptovaly eDokladovku jako plnohodnotnou alternativu k fyzicky vyhotovenému občanskému průkazu, mohla by eDokladovka sloužit i jako cestovní doklad (podle § 3 zákona č. 329/1999 sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů).

From:
<https://archi.gov.cz/> - **Architektura eGovernmentu ČR**

Permanent link:
https://archi.gov.cz/znalostni_baze:fyzicke_prokazani_totoznosti?rev=1690460006

Last update: **2023/07/27 14:13**

